

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ԺԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱՅԼՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

ԺԸ-ՏԱՐԻ ԹԻԻ 30

1904 ՅՈՒՆԻՍԻՍ 30 ԵՐ.

(Հ. Տ. Յունուար 17)

(Գոխարէն ՄԱՅԻՍ 27)

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Իմաստասիրութիւնը, եթէ հարկ համարի, համառօտելով է կամ...

Les annonces, en français et en arménien, sont reçues aux bureaux de Rédaction: Rue Beaumont, 9.

Հայկական համար ուր այս լրագրի մուտքը արդիւնաւոր չէ, ամբողջ...

ԲՈՎԱՆ ԿՈՒԹԻԻՆ

Մարդ մը կուգուի. — Ամերիկայի Հայերի Ազգային Պատգամաւորական Ժողովը...

ՄԱՐԴ ՄԸ ԿՈՒԶՈՒԻ

Ա

Իբրեւ թէ բաւական չըլլար Հիւսիսի Արլին Հայութեան մէկ խոշոր հատ...

Եւ ո՞վ են անոնք որոնք իրար կը հայածեն, իրարու կը սպառնան, իրա...

Իբրեւ թէ բաւական չըլլար ճիշդ այս պահուս, հողագունդին առջինէն...

Կարևորութիւն չունի գիտնալ թէ կուսակցական ներքին խնդիրներու...

Երբ ամեն ինչ կորսնցնելէ ետք, երբ կառավարութիւններու քովը...

խտէին մեծցնել — քաղաքակիրթ ժողովուրդ մը ըլլալուն վարկը ժող...

Տարակոյս չկայ թէ ամէն Հայ այս պահուս կողքայ իրերու այս վիճակին...

Այո՛, ինչպէ՞ս ա՛լ զանոնք արգիլել. — Ահա՛ հարցում մը զոր ողբացող...

Կը կասկածինք թէ արտասահմանի մէջ, Հայութիւնը միայն աւելի կամ...

Սակայն կը զգանք թէ պէտք է վերջապէս այս վիճակը փոխուի: Կամ...

Թմրութիւնը թօթափենք, պէտք է շարժինք, պէտք է իւրաքանչիւրս մեր...

Ու ամէն բանէ առաջ պէտք է որ Եւրոպայի մէջ Հայոցը անկախ և անկաշա...

Պէտք է որ Յեղափոխութիւնը միաձայն լուրջ ու հաշուի առնուելիք զօ...

Միամտութիւն չէ կարծիք թէ արդէն գոյութիւն ունեցող կուսակ...

Ծրագրին յաջողութիւնը մէկ բանի միայն կը կարօտի. բան մը որ սակայն...

բարեկամացողութեան, որ զոհողութիւնը աչքն առնէ, տաղանդ ու հե...

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՀԱՅՈՑ ԱԶԳԱՅԻ ՍՊԱՐԿԱՅԻ ԺՈՂՈՎՐ (1)

Հոկտ. 3ի առաւօտը Բրաւիլոնի մէջ պայծառ օր մը կաւետէր. օդը մաքուր...

Առաւօտեան ժամը 8ին սկսեալ, մեր պատգամաւորները սկսան հասնիլ Ազ...

(1) Թէ և Ռուսիայի Հայ եկեղեցիները կալուածական խնդրին նկատմամբ Ամե...

ԽՄԲ.

ոսեցան նոյն իսկ Ագգ. ժողովասարահի հանդէպ հրապարակին վրայ: Պատուաւ կալաց յաղթանդամ կազմը, ռսկեթեւակ- նախօրեղ համագլխստները, ահազդեցիկ սամոյր մեծ մեծ գլխարկները, ճաճան, շափայլ սուրերն ու սաղաւարտները, զին- ուորականախորթալուր նուազամ թթիւն ներկէ կ զինուորացը լաւ կրթուած մար- թանքները կարծես նորանոր մտադրու- թիւններ կը ներշնչէին շայ պատգամա-ւորաց:

Ներկայեան ժամը չուրջ 8½-ին էր երբ վկայադրերու քննիչ յանձնախումբը աւարտեց իւր գործը նախաարահին մէջ և պատգամաւորներն իրենց ձեռք ունենալով մէյմէկ մտից տոմսակներ, առաջնորդութեան մեծ ժողովարահը, դրան մէջ կրկին արձանագրուելով յառաջացան նստարանները։ Քիչ վերջ, Սրբազան նախագահն իր մէկ կողմն ունենալով վեղարաւոր վարդապետները և միւս կողմը պատուելի քարոզիչները, ոտքի ելաւ և Տէրունական աղօթքով և «Ձգորսն ձեռացա»ով բացաւ տեղիս Հայութեան այս պատգամաւորական անդրանիկ Համաժողովը, բոլոր պատգամաւորք յոռնկայս մասնակցեցան աղօթից։ Այնուհետև պատգամաւորք նստելով, Սրբազանը հակիրճ բանախօսութեամբ մը ներկայացուց Համաժողովի գումարման գլխաւոր նպատակը, որ էր Ռուսահայ եկեղեցապատկան կալուածոց մատակարարութեան Ռուսիոյ Նիքրքին գործոց նախարարութեան յափշտակուիլը և առ այս իրենց զգացած յուզումը նպատակարարմար ուղղութեամբ մը ծառայեցնել զի նպատազգային գոյութեան և իրաւանց պահպանութեան», որմէ վերջ կարդացուեցաւ հանդիսաւոր կերպով Վեհ. Հայրիկէն նոր հասած կոնգալը որուն ունկնդրեցին բոլոր պատգամաւորք յոռնկայս, Այնուհետև պատգամաւորք իրենց մէջէն ձեռնարար լուսնից մեծամասնութեամբ ընտրեցին գիւանը որ կազմուեցաւ այսպէս. Տէր. Յովնանէս Արշակաւի՝ Ատեմապետ, Տէր. Ս. Մ. Գաբրիէլեան՝ Դեր-Ատեմապետ, Տիար Գէորգ Թուրեան՝ Ատեմապետ, Տիար Միքայէլ Մինասեան՝ Դեր-Ատեմապետ, Այնուհետև կարդացուեցաւ Սրբազան Օրմանեան Պատրիարքի գիրը և կրօնականաց համաժողովի գրութիւնը։

Այս վերջինի գրաբար ոճը շատերուն շիրահասկանալի չէր։ Օրումն գլխաւոր թիւթին վրայ խորհրդածութիւններ ընելէ յետոյ որոշուեցաւ Ռուսիոյ Նիքրլա Բկայսեր ներկայացնել յիշատակագիրն իրաւագիր մը որով խնդրել իրմէ որ հրամայէ անփոփոխ թողուլ Հայ ազգի քաւոր իրաւունքները։ Սոյն խնդրագրի սմբագրութիւնը յանձնուեցաւ ամբողջ գիւանէն, Հայ լրագրաց բոլոր խմբագիրներէն և Տիար Պ. Ռ. Թորոսեանէ ռազկացաւ խմբագրական ժողովի մը, որմէ վերջ օրումն նիստը աւարտեցաւ, ընելով որ յաջորդ նիստը տեղի ունենայ յաջորդ առումն ժամը 10ին, ժողովի այս առաջին նստին ներկայ էին 80 պատգամաւորք որոնց թիւը յաջորդ նիստերուն արձրացաւ 90ին, ներկայացնելով 42 տեղեր։

Սփարազրական ժողովը նոյն գիշեր իսկ
գումարուելով, ի նկատի առաւ կանխաւ
պատրաստուած երկու գրութիւններ,
որոց վրայ աւելցնելով և երկու թեւադ-
րութիւններ իւր կողմէ, յանձնեց իւր
անդամներէն միոյն՝ Տէթ. Մ. Ս. Գար-
իէլեանի, բոլորի ամփոփումն ի նորոյ
գրելու համար, և մեկնեցան հանգստա-
նալու :

Կիրակի առաւօտ ժամը 7½ին Սմբաթ-
րական ժողովոյ ամեն անգամները միասին
կրկին ինխտդումարուելով, յիշատակադրի
դրութիւնը շարունակեցին որ կէսօրի
ժամանակներ ներկայացուեցաւ Պատգա-
մաւորական ժողովին, և մի քանի դիտո-
ղութիւններէ վերը ընդանուեցաւ և ու-

րոշուեցաւ որ գաղղիերէնի թարգմանուի և յատուկ պատգամաւոր Մասնախմբի մը ձեռամբ ներկայացուի Ուաշինկթընի ռուսական լիազօր դեսպան Կոմս Քասթէլ-Լանիին, Զարին հասցունելու համար:

Սոյն յիշատակագրին մէջ ուշադրութեան արժանի հետեւեալներն էին.

1. Թէ Ռուսահայ եկեղեցապատկան կալուածներն արդիւնք են 1600 տարիներէ ի վեր Հայ Թագաւորաց, իշխանաց և բարեպաշտ ժողովրդեան ջբմեռանդնուէրներուն, պաղիներուն և կտակներուն, ուստի և աշխարհացրիւ բոլոր Հայոց սեփականութիւնն է և ոչ Ռուսահայոց ժխայն :

2. Թէ անհնց մատակարարութեան ի-
րաւունքը և ներկայ մեթոտը մահմէտա-
կան զանազան տիրող և բարբարոս ցե-
ղերն անգամ յարգած և պաշտպանած
են :

3. Պալատէնիաի (1836 մարտ 11ի
բարձրագոյն կարգադրութիւն) 117րդ
յօդուածը նոյնը կը հաստատէ :

4. Ի՞նչ կովկասի փոխարքայ իշխան Ղա-
լիգիին ժամանակէ մ'ի վեր Հայոց մասին
զրկած տեղեկագիրները՝ ապացուցանել
ուզելով թէ Հայերը անջատման կը ցան-
կան և թէ եկեղեցապատկան եկամուտ-
ները անջատման նպատակին կը գործած-
ուին, բացարձակ զրպարտութիւններ են
և սուտ, որուն ի վկայ կը կոչենք Աղէք-
սանդը Ա. ի 15 սեպտ. 1813 թուականաւ
շնորհած հրովարտակը որմէ կը քաղենք.
« Նոքա (Հայերը) ապացուցին այս զգա-
ցունները բազմատեսակ փորձերով հաս-
տատուն հաւատարմութեան յամենայն
դէպս : Մնացին հաստատ և անսասան
դէպի Մեզ և Մեր գահը ունեցած իրենց
ջերմաւանդութեան մէջ, զոհելով իրանց
ստացուածքը և ամենայն միջոցները, նաև
իսկ իրանց կեանքը յօգուտ Մերս ծա-
ռայութեան և ի բարօրութիւն հասարա-
կաց :

«Վրաստանաբնակ ամբողջ Հայոց ազգի
և նորան բաղկացնող բոլոր դասակար-
գերի այդպիսի ջերմեռանդութիւնը,
նոցա ծառայութիւնքը և մեծագործու-
թիւնքը Մեզ վրայ արտործելի պարտաւո-
րութիւն են դնում վկայել առաջի ընդ-
հանուր տիեզերաց զՄերս արդարացի
եղբայրստագիտութիւնը և բարեհաճու-
թիւնն առ նոսա: Թող պահուի այս վկա-
յութիւնը ի պատիւ և ի փառս նոցա, ա-
պագայ ոեւրոնդներին ի յիշատակ »:

5. Խնդրել որ ամենողորմածաբար
հրամայե որ իւքազի տրամադէրութիւն-
ները չգործադրուին :

(Շարունակելի)

* * *

ԱՄԵՐԻԿԱԻ ՀԱՅԵՐԻ ՊԱՏՈՒԻՐԱԿՈՒԹԵԱՆ
ԸՆԴՈՒՆՈՒԹԻԼԸ ՎԱՇԻՆԿՏՈՆԻ
ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆԷՆ

Բրավլիտէնսի Ազգ. Պատգամաւորական Ժողովէն Զարին ուղղեալ յեւառականագիրը Ուաշինկթոնի ռուսական դեսպանին յանձնելու պաշտօն ունեցող պատուիրակները (Գեոր. Սարաճեան Սրբազան, Տէթ. Յ. Արշակունի և Տէթ. Մ. Ս. Գաբրիէլեան) հոկտ. 13ի երեքշաբթի օր մեկնեցան Ուաշինկթոն, իրենց հետ տանելով յիշատակագիրը, Ուաշինկթոնի մէջ իրենց հետ ընկեր առնելով և Տէթ. Տաւմաճեանը, ըստ կանխաւ որոշման Ազգ. Մնայուն Թանձնախումբին, չորեքշաբթի օրն իսկ պաշտօնապէս այցելութիւն տուին Ռուսիոյ դեսպանատունը, Ռուսիոյ դեսպանը՝ կոմս Գաւրինի փարիզ լինելով և իւր փոխանորդ գործակատարը՝ Տիար Հէնսըն՝ բացակայ, պատուիրակք իրենց քարտը

գեղով մեկնեցան. քիչ յետոյ մասնա-
ւոր թղթատարով իմաց տրուեցաւ
Սրբազանի ցանկութիւնը գործակա-
տարին հետ տեսնուելու. ի փոխադարձ
գործակատար փոխանորդը ցու կը
յայտնէր որ իւր ցանկութեան հակա-
ռակ իւր տկարութիւնը արգելք կըլ-
լար իրեն կանխաւ Սրբազանին այցե-
լութիւնը փոխադարձելու և կը յայտ-
նէր որ ամենայն հաճոյքով Սրբազանի
այցելութեանը պիտի սպասէր ժամը
2½-3½ կ. ե. Որոշեալ ժամին բաց
կառք մը տարաւ Պատուիրակութեան
4 անդամներն ի դեսպանատուն. Սա-
րաճեան Սրբազան կը կրէր իւր եպիս-
կոպոսական արտաքին համազգեստը.
Կառքը կանգնելուն պէս, պատուի-
րակները զիմաւորուելով առաջնոր-
դուեցան դահլիճը, Անմիջապէս երե-
ւեցաւ հոն դեսպանի գործակատար-
փոխանորդը որ մեծ յարգանք համ-
բուրեց Սրբազանի աջը. Սրբազանն
ևս անգլիերէն կոկիկ լեզուով մը ներ-
կայացուց գործակատարին իւր ըն-
կերները, և նստելէ վերջ յայտնեց ի-
րենց այցելութեան նպատակը. Գոր-
ծակատարն առարկեց թէ Ամերիկա-
հայք Ամերիկեան քաղաքացիներ ըլ-
լալով՝ պէտք էին իրենց յիշատակա-
գիր-խնդրագիրը նահանգային Քար-
տուղարութեան միջոցաւ ղրկել առ
Թագաւոր-կայսրն Ռուսաց. ուստի և
կը կասկածէր խնդրագիրն ընդունելու
իւր իրաւասութեան վրայ. մի՛ գուցէ
ատով յափշտակած ըլլայ նահանգային
Քարտուղարութեան մի իրաւասու-
թիւնը, ինչ որ իրեն ցանկալի չէր և
գուցէ տեղի տար թիւրիմացութեանց
և ոչ ցանկալի հետեանքներու. Պատ-
ուիրակութիւնը պատասխանեց որ
Ամերիկայի բոլոր Հայերը քաղաքա-
ցիներ չեն և թէ Սրբազանը՝ թէև
Թրքահպատակ՝ սակայն իւր հոգեւոր
իշխանութիւնը առած է վեհ. Կաթո-
ղիկոսէն, որը Թագաւոր-կայսեր հը-
պատակն է. նաև ամերիկեան Հայ
Թեմը, որոյ գլուխն է Սարաճեան
Սրբազան, վիճակն է Ս. Էջմիածնի Կա-
թողիկոսութեան և անոր ուղղակի իշ-
խանութեան տակ. այս նկատումներով
կը փափաքինք որ ուղղակի ձեր միջ-
նորդութեամբ ղրկուի Թագաւոր-
կայսեր. Գործակատարը դիտեց որ
իրենք գիւրութիւն չունին ուղղակի
Ձարին ղրկելու. իրենց յարաբերու-
թիւն միայն Արտաքին գործոց նա-
խարարութեան հետ է և իրենք կըր-
նան անոր միայն ղրկել և Արտաքին
գործոց նախարարը կը յանձնէ ան.
ձամբ Ձարին. միևնոյն ատեն գործա-
կատարը ցանկութիւն յայտնեց նա-
հանգային Քարտուղարութեան հետ
խորհրդակցելէ վերջ իր որոշումաւորու-
թեանոյ Ատենադպիրը՝ Տքթ. Արշա-
կունի՝ գաղղիներէն խօսելով ներկայա-
ցուց յիշատակագիր-խնդրագիրը,
որը գրուած էր գաղղիներէն լեզուով
և տառատիպ մաքուր թանձր թուղթի
վրայ և բաց էր թողուած ցոյց տալու
համար որ մէջը անպատշաճ բառ մը
անգամ չկար. Ուրիշ մի քանի քաղա-
քավարական խօսքերու փոխանակու-
թենէ վերջ, պատգամաւորք՝ որոնց
չատ յարգալիւր ընդունելութիւն մը

ըրած էր Տիար Հէնաճն, մեկնելով
լաւ տպաւորութեան մը տակ, Ս
իրիկուն իսկ Սրբազանն ընդուն
մասնաւոր թղթաբերով մի երկու
որով գործակատար-փոխանորդը
փութար յայտնել թէ ընդունու
էր իրենց ներկայացուցած յիշա
կագիր-խնդրագիրը և թէ հա
թեամբ պիտի զրկէ անմիջապէս
գաւոր-կայսեր մատուցուելու հա
րաւանքէն յաջորդ օրը այցել
թիւններ տուին Նահանգային ք
տուղարութեան ուր Հայ ազգին
պատուաբեր կերպով ընդունու
գործող-քարտուղար (Ամերիկայի
տաքին գործոց նախարարի օգնակ
Տիար Լումիսէն, և մի քանի ուրիշ
ցեղութիւններ ալ տալէ վերջ ուր
վերադարձան իրենց տեղեր :

Isis-Engru

ՏԻԱՐ 4. ՅԱԿՈԲԵԱՆՈՒ ՅՕԴՈՒԱԾԱՆ
« ԲԱՅՄԸԶ » ԻՆ ՄԷԶ

Տիար Կարապետ Յակոբեան լ
տոնի «Թայմըզ»ին մէջ կը շարունակ
մանրամաս տեղեկութիւններ հար
դել Անգլիացիներին և անգլիաց
ներին, Ռուսիայի մէջ հայ եկեղե
պատկան կալուածների բռնի գր
ման և այդ առթով Հայերի արեւ
զին և արդար բողոքներին մ
այժմ ռուս կառավարութեան կող
անյսիկ մնացած ինչպիսի չկատմ

ՆԱՄԱԿ ԿԻՊՐՈՍԷՆ

Նիկոսիա, 25 հոկտ. 1903.

Ռուսիոյ կառավարութեան կողմէն
ազգային եկեղեցական կալուած
մատակարարութեան մասին կատարուած
նոր կարգադրութեան առթիւ
այսօր միթինկ մը տեղի ունեցաւ
տեղ Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ մէջ
Քաղաքիս հայ հասարակութիւնը
մասամբ ներկայ էր: Լարնաքայի
Լիմասոյի ազգայիններէն համաժողով
թեան գրեւոր ընդունուեցան: Նախ
գահը և ուրիշ ատենախօսներ պարտա-
գին խնդրոյն ծանրակշիռ հանգանակ-
քը, և Ռուսիայէն դուրս գտնուող
հայոց՝ այս մասին ունեցած իրաւա-
քը և պարտքը: Յետոյ կարգացուեց
կանխաւ պատրաստուած երկու գր-
թիւններ, մին՝ աղերսագիր առ Ս.
կայսրն Ռուսիոյ, և միւսը՝ քաջալի-
կան և երախտագիտական ուղերձ
Ս. Հայրապետն: Այս գրութիւնն
մասին կարծեաց փոխանակութիւն
կատարուելէ յետոյ, անոնց վերջ-
կան խմբագրութիւնը յանձնուեց
ներկայից կողմէն ընտրուած Մա-
թողովի մը որ իր պաշտօնը կատար-
ութիւնով և գրութիւնները շրջակայ

ԿՈՎԿԱՍԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Թիֆլիսէն եկած լուրերին նայե
կովկասի մէջ բոլոր Հայերի վիճա
ն մասնաւորապէս Տաճկաստան
գաղթածներինը, անտանելի դարձ
է. ամէն քաղաքների բանտեր
տանձնակներով Հայեր կը հեծնեն. ի

[illegible]

զարկութիւններ, մանաւանդ գիշեր
 ատեն, սովորական բաներ դարձած են։
 Իրաւ է որ կովկասի կառավարչա-
 պետ իշխան Կալիցին իրեն վրայ եղած
 սպանութեան փորձէն անվտանգ ա-
 զատուեցած վէրքեր միայն ստանալով,
 բայց իր ազատութեան պատճառն այն-
 եղած է որ յարձակման միջոցին կիւն-
 ալ իրեն հետ մէկտեղ կառքին մէջ կը
 գտնուէր և յարձակող Հայերը խնա-
 յելով տկար ու անմեղ կնոջ մը որ
 կըլնար իր անձով ծածկել ու
 պաշտպանել իր ամուսին, սխալմամբ
 տիրնով հարուածել զգուշացած և ա-
 րագ չեն չարժած իրենց հարուածներ
 իշխանին վրայ ինքեցնելուն մէջ, որով
 կողակներն ալ ժամանակ ունեցած են
 անոնց հետապնդելով հրացան պար-
 պելու և սպաննելու։ Բայց իշխանը
 կուգէ ցոյց տալ այժմ որ իրեն վրայ
 յարձակած այն 3 Հայերի չափ ալ
 փափկանկատում և անմեղներին գը-
 թութեան զգացում ունենալէ զուրկ
 է. ենթադրուելով որ իրեն վրայ յար-
 ձակած ու սպաննուած այն 3 Հայեր
 Տաճկաստանցի էին, Տաճկաստանցի
 բազմաթիւ խեղճ ու անմեղ Հայեր
 ձերբակալել տալով սոսկալի նեղու-
 թիւնների ենթարկել տուած է այժմ։
 (Մշակ) լրագիրը 2 ամսեայ դա-
 դարման պատժին ենթարկուեցաւ։
 Իր ո՞ր յօդուածի համար, յայտնի չէ։
 Թէև կովկասի մէջ կարելի չէ մէկ բառ
 անգամ տպել տալ, առանց վաւերաց-
 ուած լինելու ցեղօրէն (գրաքննիչ)։
 Իր ուղղութիւն փլասակար նկատուեր
 է եղեր։

— Վեհ. կաթողիկոսի, մեր եկեղեցիի ժողովուրդապետի, ֆիզիկական կազմուածքին վրայ մեծապէս ազդած են վերջին տուկալի անցքերն, այնպէս որ այս վերջին մի քանի ամիսներ տաճնեակ տարիների չափ ծանրացած ու ճնշած են զինք. Մտատանջութենէն անկարող եղած էր գիշերները հանգիստ քնանալ. Գնացեր է Ալեքսանդրապօլ ուր չլային տկարութիւնների մասնագէտ Ալեքսանդրապօլցի Տքթ. Բաբայեան Տքթ. Ղիսէն եկած լինելով, պէտք եղած դեղերը յանձնարարեր է Ն. Ս. Օծուծեան որ վերագարձեր է Իմիածին

— Որու կառավարութիւնն որ ըս-
կասծ է արժամ ինք գանձել մեր եկե-
ղեցական կալուածներին հասոյթները
ազդարարեր է եկեղեցիներին և եկե-
ղեցական վարժարաններին որ իրենց
ծախքերի հաշուեցոյցը ներկայացունեն
որպէսդ ինք քննել է և աւելորդ համա-
րածները զեղչել է յետոյ, իր յարմար
տեսած չափով արտօնէ դրամ վը-
ճարուելու Արդէն կառավարութիւնն
Էլմիամանի Գէորգեան ճեմարանին
260 աշակերտ ունենալը չափազանց
համարեր և որոշեր է ունոնց թիւը
40ի իջեցունել :

ՀԱՉԱԿԵԱՆ ԻՐԱՐԱԾՊԱՆՈՒԹԵԱՆ
ՀԵՏԵԻԱՆՔՆԵՐ

Բաթումի մէջ Շահէն-Մխօի, Օտէ-
սի մէջ Զիթեհանի, Լոնտոնի մէջ
Սագունիի և վերջերս ալ Որսորդի
(Տիգրան Իզմիրեան) և Համրի (Սրամ

Գրգռորեան) սպաննուիլը և այս վերջինների սպանիչ նոր Տնչակեանի վախչելու առեմբանուելու միջոցին անձնասպան ինչիլը՝ ոչ միայն պատճառեղաւ հնչակեան այս կամ այն կազմակերպութեան պատկանող մի քանի հայ գործիչներին տխրառիթ մահով մը պատկուելուն, այլ և Եւրոպացիներ և Ամերիկացիներ լրաթերթերն իրական մտտ շատ մը բաժմասանքներ տիւթ ըրին մեր ազգային յեղափոխական գործերն ու գործիչները։ Նոյն պէս վարուեցան նաև երբ Ամերիկայ մէջ հին հնչակեաններին օրգան «Երիտասարդ Հայաստան»ի խմբագիր Տ. Սպառհգիւեան (Կիւրեղեան) սպաննե փորձող Սթաւրիկոցի Կիւլէզեան անուն երիտասարդը ձերբակալուելով դատապարտուեցաւ 9էն 12 տարի բանտարկութեան։

Օտար լրագրիչների մէջ Հայաստանում աշխատելու թուրքաշահութակները զատառիկ իրադրություններ են ստեղծում հայտնի քաղաքներում, որոնք հարկային և տնտեսական քաղաքականության մեջ իրենց հատկություններով հանդիմանում են արդարացիությանը։

յալողած էր Ամերիկա երթալ իր ա
մուսնի հետ կենակցելու համար եր
այդ միջոցին պատահեցաւ Զիթնեան
սպանութիւնը : Դժբաղդ կինն իր
զաւակներով և զօքանչով մէկտեղ նո
գնացած Ամերիկաի մէջ իրեն պատ
հած այդ աղէտէն սաստիկ վշտահար
լսելքը կորսնցուցած էր վերջերս
այժմ ալ խորին ցաւով կիմանանք թ
հիւանդանոցին մէջ կնքեր է իր թը
ուռն կեանք, թշուառագոյն վիճակ
մը մէջ թողլով շորքեր :

Ահաւաստիկիրարապանութեան կա-
տաղութեան տխուր հետեանքներ
մին ալ. անձնուէր հայ գործիչ մ'ա-
(հոգ չէ՝ թէ ի՞նչ կարծիքի կամ կո-
սակցութեան կը պատկանէր) իր ըն-
տանիքով մէկտեղ բոլորովին կործա-
նուած :

Որդեօք չպիտի՝ դանուի բարեսէ
 Հայ մը կամ Հայերի խումբ մը ո
 այդ դժբաղդ որբերի պաշտպանու
 թիւնը յանձն առնէր և զանոնք կըը
 թել տալով Հայ ազգին երկու օգտա
 կար անդամներ այ աւելցունէր :

8 6 2 4 4 6

Մարտէյիլի պէս բազմամարդ մեծ քաղաքների մէջ գողութիւնների յաճապատահիլը տարօրինակ բան մը չէ բայց Հայեր այստեղ շատ փոքրաթիւ մաս մը կ'ազմած լինելով, այս վերջի օրեր անոնց պատահած իի քանի այդ պիսի դէպքեր յիշատակութեան կարժանանան :

Ասկէ մի քանի շաբաթ առաջ, ցե-
րէկէն յետոյ ժամը 1ին, Տիկին Սէ-
եան երբ Բարատի փողոցի ու Բրատո-
անիւնը կանգնած թրամվէյին կը
սպասէր, չարագործ մը յանդգնա-
նք յափշտակել Տիկնոյ ոսկեղէն ժան-
եակը։ Ձերբակալուելով պատժակա-
ղատարանի յունուար 19ի նստին ներ-
կայացուեցաւ։ Դատարանն, այդ յան-

Գուգն չարագործը, որ Րուպինո Ան
Դուան անուն մէկն էր, արժան համա
րեց խիստ պատժի մը ենթարկել, ու
ընկնելուն օրինակ լինելու համար, և
վճռեց 2 տարի բանտարկութիւն և
տարիալ Մարսէլլ բնակելուն արգելք

— Կիւլպէնկան—Թիւրապեան վա
ճառատունն որ Տրախօն փողոց թի
Յն է, անցած գիշեր գողեր մտնելո
դրամարկղը կոտրեբ են։ Բարեբաղ
դապէս, Թիւրապեան տունը սովո
րւթիւն ունենալով տեղական բան
կերը զետեղել իր դրամներ, գողեր
չեն կրցեր մեծ գումար մը յափշտ
ակել դրամարկղէն։ Չարագործներ
թէն տակաւին ձեռք անցուած չեն
բայց կը փնտռուին ոստիկանութեա
կողմէն։

— Մարսէլյի առժամանակեայ հոգևոր հովիւ Տիգրանակերտցի Տ. Սահակ քահանայի բնակարանն ալ մէկ մտնելով, սնտուկէն մի քանի ֆրանսեան անոթներ ալ գործ մը ու մի քանակարասիներ առեր տարեր ի , թափառ ու հայ մի է եղեր և գաղթական խնդճանքորդ մը , արհեստով գոչլինելով , խղճահարուեր և եկեր քահանային յայտներ է թէ անօթի մնացած լինելով սախալուեր է այդպէս ընել Սրբ.Տ.Սահակ քահանայն ներողամտութեամբ հաներ 20 ֆրանկ տուեր է այդ խնդճին և գոնէ գործը յետ ստացեր է :

ԲԱՅՅԻՒՒ «ԴԱԻԻԹ-ԲԷԿ»Ը

Պատիւ ունինք ծանուցանել ի գե
տութիւն յարգելի հայ հասարակո
թեան, որ լոյս տեսաւ Րաֆֆիի «Դա
ւիթ-բէկ»ը Ա. Բ. Գ. վերլուբանով
յաւելուածով (անտիպ), մի գրքի մ
ամփոփուած, Սոյն երրորդ տպագրո
թիւնը կատարուած է Վիէննա Մխ
թարեան հարց տպարանում, չբ
թղթի վրայ և մեծ խնամքով:

Որպէս յայտնի է, մի քանի տալ
առաջ մենք բաժանորդագրութի
նինք բացել «Սամուէլ»ի, «Դաւիթ
բէկ»ի և «Այծեր» Բ հատորի հ
մար : «Սամուէլ»ը ժամանակին լո
տեսնելով ուղարկուած է բաժանոր
ներին. «Դաւիթ-բէկ»ը ևս ստանալ
համար մեր բոլոր այն բաժանորդներ
և գործակալները որ արդէն ուղարկ
են մեզ զրքերի բաժանորդագինը
պիտի շտապեն մեկ յայտնել իրան

այժմեան հասցէն Գրքերը ապահովա-
ստանալու համար պիտի ուղարկե-
նամակադրոյմ մի շիլին արժողո-
թեամբ: Նոքա որ զանազան անձնա-
ւորութեանց մօտ են բաժանորդ գը-
ռել, պիտի դիմեն նրան որին ստա-
նեն վճարել: Այն գործակալները, ո-
վինչև այժմ չեն բարեհաճել բաժա-
նորդագրութեան գրամը մեզ ուղար-
կել և որոնց անունները արձանագ-
րուած չեն մեր մատեանի մէջ, նոց-
անագան դիմումները չեն կարող բա-
ւարարութիւն գտնել: Իսկ «Կայծեր»
լիակատար լոյս կտեսնի առաջիկա
(1904) տարուայ ընթացքում,

Բաֆֆինը նոր լոյս տեսած «Սա
մուէլ»ը, «Ոսկի Աքաղաղ»ը և միև
գրեթե ցանկացողները պիտի դիմեն

ուղղակի մեզ, Խնդրում ենք Ռաֆֆիի գրուած քննորի հրատարակման նախանձախնդիր զգայիններին աշխատել տարածել իրանց շրջաններում մեզ մօտ վաճառելի գրքերը, որոնցից գոյացած արդիւնքը միակ աղբււրն է անտիպ և սպառուած երկերի լոյս ընծայման և որպէսզի անընդհատ շարունակուի արդէն վերսկսած գործը, որը միառժամանակ կանգ էր առել զանազան աննպաստ հանգամանքների պատճառով :

Մեզ մօտ այժմ ստացուած են վաճառելու համար մի քանի նշանաւոր ազգային հեղինակներէի գրուած քնները, որոնց ցուցակը կուղարկուի ցանկացողներին : Մեր հասցէն է՝

Madame Raffi
32, Richmond Gardens
Shepherd's Bush Green
(England) LONDON W.
Այլի ԱՆՆԱ ՐԱՅՏԻ.

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Շնորհակալութեամբ ստացած ենք
հետեւալ նոր թերթերը .

ԲԱՆԲԵՐ գրականությունը և ար-
ուեստի: Գրական և գեղ․ բուհետա-
կան պատկերազարդ այս հանգեսի, որ
տարին 2 անգամ պիտի հրատարակ-
ուի Բեդէրսպուրիի մէջ, Ա գիրքն
ստացած ենք արդէն: Գրական մասը
կը բաղկանայ 400է աւելի էջերէ:
Այդտեղ իբրև ժամադրաւոր իրար
գտած, իրարի ձեռք կը սեղմեն զա-
նազան երկիրներ բնակող ծանօթ հայ
գրագէտներ, արևելեան ու արևմտեան
հայերէն երկու բարբառներն ալ ի-
րենց ներկայացուցիչներ զրկած են
«Բանբեր»ին: Նիւթերն ալ զանազան
են. վէպեր, բանաստեղծութիւններ,
գրականական տեսութիւններ, պատ-
մական հետաքրքրաշարժ հատուած-
ներ և նամակագրութիւններ ալլըն
Գեղարուեստական մասը կը բաղկա-
նայ 20էն աւելի շքեղ պատկերներէ
հայազգի և օտարազգի ճարտար նկա-
րիչների վրձինների արդիւնք:

Աւելորդ է ըսել թէ ո՛րչափ օգտաւոր
կար և քաջաւերանքի արժանի են
այդպիսի ճարտար գրիչները և վրձին-
ները աւղիւնքները ներկայացունող
հրատարակութիւններն որոնք կուգան
մեր ժողովրդի մէջ զարգացունել գը-
րական ու միանգամայն գեղարուես-
տական ճապակի նրբութիւնները :

«Բանբեր» հանդեսի 2 գրքի միանգամայն բաժնորդագիրն է 12 Ֆր.։ Ա գրքին ը միայն՝ որ հրատարակուած է արդէն, 7 Ֆր.։ Հասցէն՝

A. Mélikian. Newski Pros. 55
(Russie) St-PÉTERSBOURG.

✱ ✱ ✱

ՊԱՐՏԷԶ Շաբաթական հանդես
գրական, գիտական և մանկավարժա-
կոն: Խմբագիր-տնօրէն Միհրան Աս-
քանազ: Այս շաբաթածերթ 1903
նոյեմբերէն (Հ. Տ.) ի վեր կանոնաւոր
կերպով կը հրատարակուի Ալեքսան-
դրիաի մէջ, ունենալով իր սեփական
տպարանը: Նիւթերը զանազան են,
ամէն հասակի և ճաշակի յարմարներ
կան: Ինչպէս անունն ալ ցոյց կուտայ,
«պարտէզ» մ'է ուր կարելի է գանա-

դան տեսակ քաղցրահամ պտուղներ քաղել, Ամէն մէկ չաքաթաթերթը կը բազկանայ մեծագիր քառածալ 16 երեսներէ: Խմբագիր-անօրէնը, որ ինչպէս յայտնի է, ծանօթ գրագէտ մ'է և նախկին ուսուցիչ, իր թերթի մէջ ալ գրական և մանկավարժական ճիւղերին աւելի ոյժ կուտայ: Մանկավարժական թերթ մը մինչև այժմ դեռ չունեցած չլինելով արտասահմանի հայ մամուլին մէջ (թէ և մանկներէ և պատանիներէ համար թերթեր կան), Տիար Ասքանազի թերթը նոր բան մ'ալ կը ներկայացունէ մեր մէջ:

Տարեկան բաժնոյ դադիրն է Եգիպտոսի համար 60 դահեկան ողջ, Ամե. քիկաի Միացեալ Նահանգներին համար 3 տուար և 50 սէնթ. իսկ Ռուսի տեղերի համար 16 ֆրանք:

Հասցէն՝
Mihran Askanaz, Rédact. propr.
du journal arménien « Bardez »
Bacos-Ramleh
(Egypte) ALEXANDRIE

ԲԱՆԻՈՐ Օրգան «Հայ Սօցիալ-Դեմոկրատիայ»ի. Տնտեսական. քաղաքական-Հասարակական միասնայ հանգէս: Ա տարի. թ. 1-2. Յունուար-փետր. 1904. Ժընեւ. Տպարան «Հայ Սօցիալ-Դեմոկրատիայ»ի:

«Հայ Սօցիալ-Դեմոկրատիայ»ի կուսակցութիւնն որ ասկէ առաջ «Հանդէս» անուն թերթի մինչև 5 թիւը հրատարակելով դադարեցուցած էր, այժմ նոր ոյժեր ստանալով սկսած է հրատարակել «Բանուոր» ամսաթերթը, որ «Հանդէս»ին պէս կը քննադատէ «Հնչակ»ի և «Դրօշակ»ի ուղղութիւններն ու գործունէութիւնները, դանդաղ զուտ ընկերվարական չգտնելով և խառնիխառն բան մը նշկատելով:

Ընկերվարական այս նոր ամսաթերթի տարեկան բաժնորդագիրն է Ամերիկայի համար 2 տալէր, Ռուսաստանի համար 4 րուբլի և այլ երկիրների համար 10 ֆր.: Վեցամսեայ բաժնորդագրութիւններ ալ կ'ընդունուին: Հասցէն՝

E. Palian
19, boulevard du Pont-d'Arve
(Suisse) GENEVE

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ ԱԶԴ

Մեր կամքէ անկախ պատճառներով, որոնց մանրամասնութեան մըտնել այստեղ աւելորդ կը համարինք, Արմէնիայի վերջին թիւերը շատ ուշացան հրատարակուելու:

Ժ.Ը չըջանէ մինչև այժմ տակաւին 30 թիւ տուած ենք. այս չըջանաւ մ. բողոքացուցելու համար միացած 13 թիւերն ալ հետզհետէ պիտի տանք մեր բաժնորդներին, այնուհետեւ Ժ.Թ չըջանաւ մտնել կարենալու համար: Այս կերպով մեր բաժնորդներ կորսնցուցած չպիտի լինին իրենց ստանալիք թերթերի թուական իրաւունքը. միայն մենք մեր ժամանակ անցուցած պիտի լինին կորստով: Այսու ամենայնիւ, հին լուրեր չտալու համար, թերթին ճակատը պիտի դնենք

ամէն մէկ թիւի հրատարակուած օրը, անոր ներքե ալ իմացուցելով թէ բաժնորդագիրն արդէն վճարած բաժնորդները նոյն թիւն ստանալով՝ իրենց բաժնորդագիրն ստացադրին մէջ նշանակուած հաշուին համեմատ ո՞ր ամսի թիւերի փոխարէնը ստացած կը լինին. ատով կը հասկնան նաև իրենց բաժնորդագրութեան հաշիւը:

ԱԼԵԿՍԱՆԴՐՈՍԻ ՄԵՋ ԱՐՄԵՆԻԱԿԱՆ ԲԱԺՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՈՒՋՈՂՆԵՐԻՆ

Եգիպտոսի Ալեքսանդրիա քաղաքին մէջ, Արմէնիայի բաժնորդագրուել փափաքողներին դիւրութեան համար կը ծանուցանենք որ մեր թերթի այդ տեղի գործակալութիւնը յանձն առած է Տիար Յարութիւն Ղազիկեան (Սարրաֆիէ փողոց, «Նոր.Դար» կաթ. նավահանոցը): Մեր հրատարակութիւններ ալ ծախու կը գտնուին իրեն մօտ միևնոյն գնով ինչ գնով որ կը ծախուին մեզ մօտ Մարսէյի մէջ:

ԼՈՒՍԻՆԵԱՆ ՍՐԲԱՋԱՆԻ ՊԱՏԿԵՐԸ

Տաճկական բռնութեան նահատակ եղող խորհն Նարայէյ-Լուսինեան Սըրբազանի պատկերը ընտիր թղթի վերայ տպուած կը ծախուի Արմէնիայի խմբագրատունը: Գինն է 65 սանթիմ, փոստի ծախքը խմբագրատունէն վճարուելով:

ՄԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

ԱՐՄԷՆԻԱ ԼԻՆԶԻ
Հեղինակի պատկերով և ինքնակենսագրութեամբ: Գրեց Պ. Տօնապետեան: Գինը ճանապարհածախքով 3 ֆրանք: Դիմել աշխատասիրողին 117, Godolphin Road, LONDON W.

ՄԱՆՈՒ ԳԻՐԳԵՐ

Արմէնիայի խմբագրատան մէջ ծախու կը գտնուին հետեւեալ գիրքերը որոնց առջեւ նշանակուած գիներին մէջ հաշուուած է նաև զրկեալ և փոստի ծախքը:

Ծրարները ապահովագրուած (recommandé-registré) ստանալ ուղղները պէտք է որ ամեն մէկ ծրարի (մինչև 2 քիւ) համար 25 սանթիմ ապահովագրութեան ծախքը վճարեն:

Արմէնիայի խմբագրատան մէջ ծախու գտնուած գիրքերի մանրամասն ցուցակը հրատարակուած է Արմէնիայի 17րդ չըջանի 38, 39 և 40 թիւերին մէջ:

Այդ թիւերէն յատկապէս աւելի տպած լինելով, պատրաստ ենք ձրիապէս զրկել անոնց որոնք կը փափաքին մեր գրացուցակներ ունենալ, եթէ գոնէ 50 սանթիմ զրկելով գիրք ուղղն մեզնէ նախապէս. այդ ուղղուած գրքի ծրարին մէջ գրուելով կը շարունակուին գրացուցակներն ալ:

Ամեն երկրի փոստերը, քանի՜ սան-

թիմի համար ալ լինի, մանտաւը փոստ կուտան մեզ վճարուելու համար Մարսէյի մէջ:

ԻՄ ՆԱՅՐԱՍՊԱՆ ԸՆԿԵՐ

(Կ. ՊՕԼՍՈՆ ՀԱՅՈՑ ԿԵԱՆՔԷՆ ԱՆՆՈՒԱՆ ՄԻ ԻՐԱԿԱՆ ՎԷՊ)

ԳՐԵՑ ԱՊԼԱՄԵՐԻՊ

Այս հետաքրքրաշարժ գրուած կ'ընկայացունէ ընտանեկան տխուր պատկերներէ մին ուր կը տեսնուի ինքնաբերական մի հայր իւր ապակառուած վարքուբարքով որչա՞փ չարիքների պատճառ դարձած է և վերջ ի վերջոյ ինք ալ իւր որդու ձեռքով սպաննուած և անհետացած է աշխարհէ: Գին 1 ֆրանք:

ՄԻ ՊՈՒԼԿԱՐ ՀԱՅՐԵՆԱՍԷՐ (ՋԱԲԱՐԻԱ ՍԹՈՌԱՆՈՎ)

ՅՐԱՆՍԵՐԷՆԷ ԹԱՐԳՄԱՆԵՑ ՊԵՐՏԻՉ ԳՈՐԾՈՒԹԱՆԵԱՆ 1894

Պուլկարիա անկախութեան հերոսներէ մէկին, Չաքարիա Սթոյա-նովի, որ իր ընդունակութեան շնորհով յաջողեցաւ մի լեռնաբնակ գիւղացի հովուի պարզ վիճակէն հետզհետէ արհեստաւոր, վարժապետ, յեղափոխական գործիչ, խմբագրապետ և վերջապէս ազատ Պուլկարիա Ազգային ժողովի նախագահ դառնալ խիստ հետաքրքրաշարժ կենսագրութիւնն է, ուր ուշադրութեան արժանի տեղեկութիւններ կան նաեւ Պուլկարիան թիւրքի լուծէն ազատելու աշխատող պուլկար հայրենասէր յեղափոխականներէ գործունէութեան մասին: Սկիզբը դրուած է նաեւ հեղինակին, Բրոֆէսէօր Լուի Լըժէի, և թարգմանչին միջեւ եղած թղթակցութիւնը այս գրքի հայերէն թարգմանութեանն առթով:

Հեղինակը շատ իրաւամբ կը գրէ իր յառաջաբանի վերջ թէ «Չարմանք պիտի պատճառէ ինձ եթէ ընթերցողները հետաքրքրութիւն չընեն չարժի պետական մարդ դարձած մի գիւղացիի այս վաւերական պատմութեան վրայ»:

Գինն է փոստի ծախքով մէկտեղ 1 ֆրանք և 40 սանթիմ:

Տարածելու համար մեծ քանակութեամբ առնողներին 25 % զեղչ կը լինի:

(Պարսկաստանի Հայերին համար 1 ֆրանք է:

ԺԲ

ՀՐԱՏԱՐԱԳՈՒԹԻՒՆ Մ. ՓՈՐԹՈՒԹԱՆԵԱՆ

ՆՄՈՑՇՆԵՐ

Մ. ՓՈՐԹՈՒԹԱՆԵԱՆ ԳՐԱՐ ՈՑԱՆԱԿՈՐՆԵՐԷՆ

Մ. Փորթուգալեանի գրած հայրենասիրական ոտանաւորներէ մի քանիսն ամփոփուած են այս տետրակի մէջ իր-

րեւ նմոյշներ զանազան քաղաքներէ մէջ և զանազան տպագրութիւններէ տակիւրերէն գրած ոտանաւորներէ որոնք ժամանակին հրատարակուած լինելով կորսուած են այժմ: Այն քանի ոտանաւորներ որոնք իբրեւ նմոյշ ամփոփուած են այս տետրակի մէջ, ցիր և ցան կը գտնուին Կ. Պոլիս-ը պաշտօնաւորներէ երգարաններէ մէջ՝ որոց վերստին տպագրութիւն վաղուց արդէն արդիւնուած է, և Առեւ և Արմէնիա լրագիրներին մէջ: Նմոյշներէ մէջ փոքրիկ տեղեկութիւններ առնուած են նաեւ թէ այդ ոտանաւորներին տպագրութիւնները տակ ներշնչուելով գրուած են: Գին 15 սանթիմ:

ՀՐԱՏԱՐԱԳՈՒԹԻՒՆ Մ. ՓՈՐԹՈՒԹԱՆԵԱՆ

Մ. Փորթուգալեանի հրատարակած գիրքերին վրայ մասնաւոր գեղարվեստական զարդերն են: Նմոյշներէ մէջ կը լինի Պարսկաստանի Հայերին համար որոնց կը շարունակ փակագործի մէջ նշանակուած գիրքերով:

Ա. ՀԱՅ ԴԻԻՏԱՋՆՈՒԶԻ ՄԸ (Պատմ.) Բ. ՀԱՅ ԴԻԻՂԱՑԻ

Գ. ՍԱԼՄՈՍ ԻՍՐԱԵԼԻ

Դ. ԱՋԱՏՈՒԹԻՒՆ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱՆԻ ԿԵՆՏՐՈՒԹԻՒՆԷՐ ՊՈՒԼԿԱՐ ԱՊՏԱՐԱՊԱՆԵԱՆ (Սպասում)

Ե. ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԹԵՈՒԱՆԵՐԸ

Զ. ԳԱՄԱՐ ԳԱՐԻՊԱՆ — ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԸՆԹԵՐՑԱՐԱՆ յետ այբուբենի աւարտելուն (Սպասում)

Է. ԼԻՆԶԻ ՕՐԷՆՔԸ ՅԱԶԿԱԶԱՏԱՆՈՒՄ (Սպասում)

Ը. ԹԻՐԻԳԻԱԻ ՀԱՅԵՐԻՆ ԵՒ ԻՐԵՆՑ ԴԱՏԻՆԵՐ (Թիւրքիայի Հայերին և իրենց դրացի ազգերի վրայ վիճակագրական և ցեղաբանական ամփոփ և հետաքրքրաշարժ տեղեկութիւններ կը պարունակէ: Թիւրքահայաստանի մէջ բնակող այլ և այլ ազգերէ բնակիչները թիւին բաղադատական մէկ ցուցակով կը կցուած է տետրակին վերջը): Գին 50 սանթիմ (35 սանթիմ):

Թ. «ԱՐՄԷՆԻԱ»Ի ՅՈՒՇԱՐԱՐ (Արմէնիայի տարեշրջանի թիւերը այժմ բոլորովին սպասած և միևնոյն ժամանակ տետրի հետաքրքրութեան առաւելագործած լինելով, այդ շրջանի էջը յօթնութեանի գրած առաջնորդը յօդուածներէն դէթ 30ի չափ ամփոփուած են Յուդաբարի մէջ որ ութշաբաթը դիւրով 124 երեսներէ կը բաղկանայ) (1 ֆրանք): 1 ֆր. 40 սանթիմ:

Ժ. ՎԵԺ (Պուլկարիա մէջ թիւրքերէ արած բարբարոսութիւններէն մի փոքրիկ պատկեր կը ներկայացունէ և ցուցակով թէ Պուլկարներն ինչպիսիք շոյներէ դիմած են իրենց վրէժ լուծելու համար): (15 սանթիմ), 20 սանթիմ:

ԺԱ. ԹՈՒՄԱՍ ԲՈՏԱՐԻՍ (Յունաստանի մի թիւրքերի արած բարբարոսութիւններէն մի փոքրիկ պատկեր կը ներկայացունէ և ցուցակով թէ Յուններն ինչպիսիք շոյներէ դիմած են իրենց վրէժ լուծելու համար): (0,15 սանթիմ), 20 սանթիմ:

ՅՆՕՐԷՆ — ԻՍՐԱԵԼԻ

Մ. ՓՈՐԹՈՒԹԱՆԵԱՆ

ՄԱՐՍԵՅԻ

Հայերէն տպագր. Փոքրութեան Le Gérant: François CARRIERE Marseille. — Imprimerie du Midi